

УДК 792.83:793.322]:347.471-027.575(477)"2022/2023"
DOI: 10.31866/2616-7646.6.2.2023.295182

ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ НЕЗАЛЕЖНИХ КОМПАНІЙ СУЧАСНОГО ТАНЦЮ У 2022–2023 РОКАХ

ACTIVITIES OF UKRAINIAN INDEPENDENT CONTEMPORARY DANCE COMPANIES IN 2022–2023

Скиба Юлія Юріївна,
аспірантка ОНП «Хореографія» кафедри
режисури та хореографії,
Львівський національний університет
імені Івана Франка,
Львів, Україна,
<https://orcid.org/0000-0001-9448-2511>,
yuliya.skyba@lnu.edu.ua

Yuliia Skyba,
PhD Student at the Department
of Directing and Choreography,
Ivan Franko National
University of Lviv,
Lviv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9448-2511>
yuliya.skyba@lnu.edu.ua

Анотація

Мета статті – виявити особливості діяльності незалежних танцювальних компаній сучасного танцю в Україні у 2022–2023 рр. під час війни. **Методологія** дослідження базується на застосуванні ряду методів: аналітичного – для аналізу тенденцій діяльності українських незалежних компаній сучасного танцю в Україні під час війни; порівняльного – для проведення порівняння їх діяльності, принципів роботи хореографів – засновників та керівників та ін. Ключовим став метод інтерв'ю, що дозволив забезпечити високий рівень достовірності новітньої інформації. **Наукова новизна**. Вперше проведено аналіз діяльності компаній сучасного танцю в часі війни після повномасштабного вторгнення росії в Україну; введено до наукового обігу нові матеріали, що доповнюють панораму розвитку українських незалежних компаній сучасного танцю в 2022–2023 рр. **Висновки**. Серед незалежних українських компаній сучасного танцю проаналізовано діяльність під час війни 2022–2023 рр. чотирьох: тих, що продовжили функціонувати («Totem Dance Theatre», К. Шишкарьова, Я. Кайнар; «Leroy Dance Company», О. Дробиш) та тих, що були створені у цей період («Insha Dance Company» І. Мірошниченко, К. Кузнецова; «Ukrainian Art and Dance Company», А. Забе-

Abstract

The purpose of the article is to identify the peculiarities of the activities of independent contemporary dance companies in Ukraine in 2022–2023 during the war. **The research methodology** is based on the use of several methods: analytical – to analyse trends in the activities of independent contemporary dance companies in Ukraine during the war; comparative – to compare their activities, principles of work of choreographers – founders and managers, etc. The key method was the interview method, which allowed to ensure a high level of reliability of the latest information. **Scientific novelty**. For the first time, an analysis of the activities of contemporary dance companies during the war after Russia's full-scale invasion of Ukraine was carried out; new materials were introduced into scientific circulation, which complemented the panorama of the development of Ukrainian independent contemporary dance companies in 2022–2023. **Conclusions**. Among the independent Ukrainian contemporary dance companies, the activities of four were analysed during the war of 2022–2023: those that continued to function (*Totem Dance Theatre*, K. Shyshkariova, Y. Kainar; *Leroy Dance Company*, O. Drobysch) and those that were created during this period (*Insha Dance Company*, I. Miroshnychenko, K. Kuznietsova; *Ukrainian Art and Dance*

ліна, А. Омеліна). Діяльність цих компаній засвідчила продовження формування ними мистецького хореографічного простору під час війни, наявність активної хореографічної спільноти (ком'юніті) як в Україні, так і українців – танцівників та хореографів – за межами країни, що доводить конкурентоспроможність на світовому ринку. Засновники та керівники колективів – обдаровані та сильні особистості, що в умовах війни не зрадили своєму покликанню, служать хореографічному мистецтву та намагаються вирішувати складні мистецькі та соціокультурні проблеми, а також здійснюють матеріальну допомогу на військові потреби. Дослідження продемонструвало, що для функціонування незалежних компаній сучасного танцю важлива державна та зарубіжна грантова підтримка.

Ключові слова:

сучасний танець; українська танцювальна компанія; хореографія; танець контемпорарі; мистецтво під час війни; танцювальні вистави; театр.

Company, A. Zabelina, A. Omelina). The activities of these companies demonstrated the continuation of their formation of the artistic choreographic space during the war, the presence of an active choreographic community both in Ukraine and of Ukrainians – dancers and choreographers – outside the country, which proves their competitiveness in the global market. The founders and directors of the companies are gifted and strong individuals who have not betrayed their vocation in the face of war, serving the art of dance and trying to solve complex artistic and socio-cultural problems, as well as providing material assistance for military needs. The study has shown that state and foreign grant support is important for the functioning of independent contemporary dance companies.

Keywords:

contemporary dance; Ukrainian dance company; choreography; dance; art in times of war; dance performances; theatre.

Актуальність теми дослідження. Після повномасштабного вторгнення росії в Україну 24 лютого 2022 р. багато мистецьких осередків нашої країни опинилась під загрозою знищення. Діяльність більшості творчих колективів зазнала змін, але вони не припинили існування. Серед них й українські танцювальні компанії сучасного танцю, які у 2022–2023 рр. не лише не перестали функціонувати, а й створюють нові вистави. Актуальність дослідження полягає в необхідності виявлення особливостей роботи танцювальних компаній сучасного танцю в Україні під час війни.

Аналіз останніх досліджень. 3-поміж тисяч танцювальних компаній, які існують у світі, українські посідають особливе місце, адже в умовах війни продовжують мистецьку діяльність, інформація про яку переважно оприлюднюється у соціальних мережах на платформах фейсбук та інстаграм керівниками та учасниками танцювальних компаній, а також у публіцистичних матеріалах масмедіа.

Різних аспектів функціонування компаній сучасного танцю в Україні до 2022 р. торкалися О. Маншилін (Manshylin, 2018), А. Небесник (2018), Н. Федотова (2021) та ін. До проблем сучасного мистецтва, зокрема й хореографічного, в часі війни зверталися О. Плахотнюк (2021), М. Протас (2023), М. Протас та Н. Булавіна (Protas & Bulavina, 2022), Н. Федотова (2022) та ін. Однак дослідження, присвяченого діяльності танцювальних компаній сучасного танцю в Україні під час війни досі проведено не було, що додатково підтверджує актуальність представленої статті.

Зважаючи на злободенність проблеми та необхідності фіксування інформації в моменті важливим джерелом для проведення дослідження стали інтерв'ю, що

були взяті мною, Юлією Скибою, у керівників танцювальних компаній влітку та восени 2023 року.

Мета статті – виявити особливості діяльності незалежних танцювальних компаній сучасного танцю в Україні у 2022–2023 рр. під час війни.

Виклад основного матеріалу. В Україні попри воєнний стан функціонують компанії сучасного танцю, що фінансують засновники, подекуди використовуючи гранти та проєкне фінансування.

Серед компаній українського танцю, що продовжили діяльність у 2022–2023 рр., Totem Dance Theatre, засновниця Кристина Шишкарьова, художній керівник Ярослав Кайнар (Totem Dance, б.д.). Компанію створено 2011 р. (тоді мала назву Totem Dance Group), перший виступ відбувся того ж року на Міжнародному конкурсі балету імені Сержа Лифаря у Донецьку. У 2011 р. TDT презентовано першу виставу «Tetra» (Totem Dance, 2018). Згодом у проєкти на кастингах добирали танцівників, поступово засновниця та керівник утворили систему існування компанії, яка функціонує до сьогодні.

За зізнанням К. Шишкарьової (2023), мотивацією для створення перших танцювальних вистав були її тодішні особисті обставини. Також важливим фактором стала підготовленість вихованців у школі Тотем (Totem Dance School), які могли вже втілювати не лише мініатюри, а складніші твори, завдяки чому згодом репертуар постановок розширювався. Головною метою постановки самостійних танцювальних творів стало виявити та реалізувати творчу енергію, передати молодшому поколінню танцівників усвідомлення можливостей самореалізації засобами сучасного хореографічного мистецтва, на противагу підтанцювам у поп-зірок, роботі у нічних клубах чи шоу-балетах. Важливо було довести, що у танцівників є можливість танцювати в мистецьких роботах на високому професійному рівні, бути в формі не від проєкту до проєкту, а на постійній основі. Таким чином почали з'являтися перші вистави TDT. Основний мотив, що спонукав К. Шишкарьову та її компанію до дії – створення альтернативи тодішній ситуації з танцювальним мистецтвом в Україні.

Танцівники TDT – це особистості з глибоким внутрішнім світом, значним рівнем фізичного розвитку, високим показником працездатності та професійної майстерності у сфері танцю.

Зважаючи на репертуар вистав, можна визначити, що аудиторія TDT є досить широкою. Вистави розраховані на глядачів віком від 12 років будь-якої статі та соціального рівня. Кожен глядач може знайти для себе щось цікаве від естетичного сприйняття форм до закладених глибинних сенсів та цитат інших робіт митців, і не лише зі сфери хореографії.

Найбільші труднощі, з якими зіштовхувався TDT, є фінансові. Танцювальна компанія утримувалася до 2023 р. фінансами сім'ї К. Шишкарьової та Я. Кайнара, приватні активи вкладалися в репертуар компанії, пошиття костюмів, розробку декорацій, оренду приміщення. «Якщо ти знаходишся на території незалежного театру – це дорівнює постійному пошуку можливостей заробити кошти, за які можна реалізувати та презентувати виставу», – говорить Кристина про разових, дворазових чи, щонайбільше, десятиразових показів вистави (Шишкарьова, 2023). Хореографічна робота народжувалася, її демонстрували та згортали. Художній керівник TDT Я. Кайнар (2023) вказує на високі орендні ціни танцювальних майданчиків, а також нестачу їхнього професійного оснащення звуком, світлом, спеціальним сценічним покриттям. Він зазначає, що часто компанію рятував ентузіазм та мотивація, рушієм для коман-

ди ставала Кристина, яка розуміла все закулісся. У той ж час, за думкою Я. Кайнара, приватний сектор має свої плюси – нікому не бути зобов'язаним.

К. Шишкарьова знаходилася у танцювальному середовищі з дитинства і любила танець. Вона зі свідомого віку розуміла проблеми танцювальної індустрії, де сучасний танець існує без державних дотацій, звикла виникаючі проблеми переводити в ранг задач, які вирішуються. У засновниці є потреба у висловлюванні, трансляції думок через тіло, тому компанія існує і створюються роботи.

TDT відрізняється від інших танцювальних компаній своїм художнім баченням та інструментами для створення репертуару. TDT стараються зберегти баланс етапу дослідження, лабораторного елементу роботи, а також утримати фізичні навички танцівників компанії на високому рівні. Місія на момент появи TDT полягала у створенні прецеденту в танцювальній компанії, в якій танцівники володіють техніками сучасного танцю, працюючи з сучасним контекстом (Шишкарьова, 2023). Одне із завдань засновниці – створити компанію високого рівня, потенційно конкурентоспроможною на світовому ринку сучасного мистецтва. Часті запрошення іноземних митців та створення з ними робіт у компанії впливали на формування індивідуальних рис та особливостей TDT. Вбираючи досвід найкращих танцювальних компаній світу, в подальшому переосмислювали його та створювали власні постановки у компанії.

Станом на кінець серпня в актуальному репертуарі TDT п'ять вистав, також є роботи, які залишилися в минулому. На постійній основі створюються можливості для молодих хореографів та виконавців, надаючи простір для *work in progress* (роботи в процесі) та показів для митців, які прагнуть втілювати ідеї в життя. Поняття «успішність» є суб'єктивним, тому Кристина виділяє окремі аспекти успішності для їхньої компанії – наявність глядача, відгук аудиторії на запропонований матеріал, медійний успіх, ступінь популярності танцювальної компанії у пересічного глядача, окупність компанії, взаємодія з грантами, спонсорське залучення, адже відсутність капіталу є виснажливим процесом при створенні матеріалу. Також важливим аспектом є якість художнього продукту (Шишкарьова, 2023).

Мрія Ольги Дробиш, засновниці Leroy Dance Company (б.д.), про створення власної танцювальної компанії перетворилася на реальність. О. Дробиш, навчалася у Харківській державній академії культури та виявила наприкінці навчання велику зацікавленість розробкою хореографічних композицій, намір виходити на позиції хореографа, а не лише виконавиці. Перші успіхи у постановочному процесі О. Дробиш проявила ще під час опанування дисципліни «Мистецтво балетмейстера», згодом хореографічні композиції, створенні в академії, перетворилися на повноцінні танцювальні номери. Згодом вона відчула необхідність у стабільній та регулярній роботі. Участь у танцювальних конкурсах довела О. Дробиш, що формат мистецтва, яким вона прагнула ділитися, не відповідає конкурсному характеру виступів (Дробиш, 2023).

Від початку створення та декілька років потому компанія називалася «Leroy Dance Team». Попри те, що танцівники охоче брали участь у роботах завдяки позитивній репутації Ольги в Харківській академії, склад компанії постійно змінювався (Дробиш, 2023). На Артіль (проект для молодих хореографів, що заснований ГО Асоціація «Платформа сучасного танцю») від Zelyonka в 2017 р. «Leroy Dance Company» презентувала роботу «Косми» (LeRoy, 2017).

Становлення компанії відбувалося завдяки ентузіазму Ольги, яка воліє розвивати власні постановочні здібності. Виставу «Рожеве вино» (Leroy Dance Company, 2020) вдалося показати лише один раз до пандемії. Ольга ділиться, що складно нести творчий продукт незацікавленій аудиторії. Можливо, у разі роботи над презентацією творчого продукту професійної команди менеджерів, рекламодавців, фінансистів, то результат міг бути іншим. Також відсутність постійного складу стає чинником нерегулярності зрощування та формування своєї глядацької аудиторії. Ольга продовжує займатися компанією всупереч усім труднощам, завдячуючи вмінню фокусуватися на позитивному. Тематика репертуару LDC – зв'язок людини з навколишнім світом, внутрішнього з зовнішнім. У репертуарі LDC три вистави та п'ятнадцять мініатюр (Дробиш, 2023).

Пропозиція Іллі Мірошниченка у 2019 р. поставити разом з Катериною Кузнецовою виставу «1984. Інша» в Kyiv Modern Ballet («Київ модерн-балет») відіграла важливу роль в утворенні творчого тандему та виникненні компанії сучасного танцю Insha Dance Company (Мірошниченко & Кузнецова, 2023). Танцювальна компанія Insha Dance Company (б.д.) офіційно з'явилася 2022 року. Міністерство культури Німеччини фінансово підтримало танцювальну компанію для проекту у місті Кельн. На початку повномасштабного воєнного вторгнення росії на територію України Ілля з Катериною подали заявку для участі в проекті з виставою «Стіна». Директор танцювальної організації Danzfactur запросив Insha Dance Company на літній фестиваль, допомагаючи українським артистам резиденцією. Всі зароблені кошти на проєкті у Кельні IDC відправили українським біженцям.

За словами І. Мірошниченко, особливих труднощів з існуванням танцювальної компанії не виникає. Та все ж налагодження комунікації з людьми дотичних професійних ланок, а також розуміння, що саме ти хочеш зробити, планування робочого процесу варті особливої уваги та пильності. Відсутність стабільного фінансування, за словами К. Кузнецової, – це першочергова перепона, яка впливає на формування трупі артистів. Розуміючи, скільки ресурсу вкладається у створення творчого продукту, а також факт існування компанії до сьогодні є підтвердженням цінності роботи команди. «Важко отримувати задоволення від першого досвіду з багатофункціональними завданнями власника танцювальної компанії, та все ж наповнення з'являється згодом, коли видно результат», – ділиться І. Мірошниченко (Мірошниченко & Кузнецова, 2023). К. Кузнецова в компанії посідає організаторську позицію, І. Мірошниченко – хореограф-постановник, режисер, не бере участь у виставах в якості виконавця.

IDC відрізняється від інших танцювальних компаній продукуванням власних танцювальних робіт. Але Катерина вважає, що чотири роботи, які наразі складають репертуар, для танцювальної компанії мало, тому вони знаходяться в пошуку свого особливого наповнення, яке буде вирізняти їх з-поміж інших компаній.

Надзавдання компанії – робота з українським культурним простором, а також покращення якості професійної сфери танцю України. Засновники IDC підкреслюють, що в нашій країні не широкий вибір творчого продукту, тож потрібно створювати конкурентоспроможне середовище. Багато чинників та контекстів залежать від часового періоду створення матеріалу. Катерина наголошує на важливості популяризації сучасного танцювального театру в Україні через призму обміну досвідом з європейським творчим середовищем (Мірошниченко & Кузнецова, 2023). Танцівники в компанію набираються під проєкти. На початку

історії компанії місцями основної роботи засновників та виконавців був «Київ модерн-балету», наразі виконавцями є переважно студенти Totem Dance School. Танцівникам Insha Dance Company потрібно володіти не лише професійно танцюючим тілом, а й акторськими здібностями, акцент у компанії ставиться на індивідуальну тілесність – «родзинку» в русі людини, яка притягує погляд (Мірошніченко & Кузнецова, 2023). Компанія знаходиться в пошуках цільової аудиторії, потенційним глядачем IDC є той, хто готовий до відкритого невербального діалогу між мистецтвом, яке він споживає, та власним внутрішнім світом.

Значним успіхом танцювальної компанії є те, що сьогодні, у складних воєнних обставинах, їй вдається існувати та демонструвати нові постановки. За словами К. Кузнецової, якщо компанія існує, має свого глядача – вона вже успішна, і для цього не потрібно бути всесвітньо відомими та викликати загальну симпатію. І. Мірошніченко вважає, що успішна компанія танцює тоді, коли максимально задовольняє внутрішнього митця її керівника, а також коли робочий процес приносить задоволення всій команді (Мірошніченко & Кузнецова, 2023).

Ukrainian Art and Dance Company (n.d.) – це українська танцювальна компанія, яку заснували Ангеліна Забеліна та Альона Омеліна за кордоном, у Варшаві. У А. Омеліної немає професійної хореографічної освіти, хоча вона керувала студією танцю в Харкові, яка постійно посідала призові місця на конкурсах (Омеліна, 2023). Коли майбутні засновниці танцювальної компанії прибули до Варшави через війну та отримали пропозицію створити виставу про українських біженців, вони провели кастинг та зібрали групу з чотирнадцяти танцівниць з різних міст України. Створену виставу «Нова реальність» неодноразово запрошували для показів, що і зумовило прийняти рішення стати танцювальною компанією UA&DC. До сьогодні труп танцівників залишається незмінною.

Складнощі у UA&DC виникають через різне територіальне перебування танцівниць, які мають постійно приїздити для показів за власний кошт, самостійно дбаючи про житло, а також зали для репетицій. За словами А. Омеліної (2023), їхній репертуар розповідає про важливе та нагальне в часі війни в Україні, але делікатніше, ніж масмедіа чи документальні форми мистецтва. Компанія повністю підтримує український продакшн, висвітлюючи важливі теми для нашої держави, маючи команду українців.

Для А. Забеліної та А. Омеліної їх танцювальна компанія не просто робота, а енергетичний обмін між виконавцями та глядачами, постійне очікування відгуку на власну творчість від команди та глядачів, адже команда UA&DC не просто колеги, близькі за творчими орієнтирами особистості, які мають потужний зв'язок. Серед цінностей компанії – культивування стану вдячності, відсутність солістів, тематичний людиноцентризм (танець має розповісти про Людину). UA&DC влаштовують не лише танцювальні перформанси для інтелектуального розвитку, а й створюють видовищні візуальні ефекти, форми, розробляють світлову партитуру, відео-доповнення, максимально використовуючи сценічний майданчик, створюючи повноцінне шоу (Омеліна, 2023).

Основна місія танцювальної компанії для А. Омеліної, як хореографа, полягає в посиленому внеску до танцювальної культури України, в демонструванні не лише високого мистецького та освітнього рівня нашої країни, а й сили та справедливості нації. Затребуваність постановочної творчості А. Омеліної свідчить про успіх танцювальної компанії. Наразі у репертуарі UA&DC чотири хореографічні композиції, які

засновники компанії прагнуть продемонструвати в якомога більшій кількості країн задля донесення послання про прагнення миру, а згодом показати вистави в Україні.

Проаналізована діяльність чотирьох компаній сучасного танцю доводить за-требуваність цього виду художньої творчості як вагомого інструменту презентації не лише цінного мистецького продукту, а й поширення національно-патріотичних ідей. Хореографічні твори, що реалізуються танцювальними компаніями під час війни, є відбиттям багатьох аспектів, зокрема, світоглядних орієнтирів постановників та соціокультурних обставин. Мистецтвознавець О. Плахотнюк (2021), аналізуючи сучасне хореографічне мистецтво ХХІ століття, зазначає, що «світогляд поставника та виконавця формує сучасний танець не відстороненим, не просто новітнім явищем, а вираженням свого внутрішнього “Я”, проте, в той же час, глядач сприймає це мистецтво танцю через власний світогляд, набуту філософію розуміння. Інколи таке розуміння ґрунтується на зовсім протилежних базисах. У хвилину, коли танець відтворюється виконавцями – він постає поза межами часу і не лишень у просторі свого виконання, а й в усвідомленні відсутності часових обсягів – таке мистецтво набуває філософських властивостей, де кожна доба буде віднаходити подальші тенденції його усвідомлення та переосмислення» (с. 46). Отже, танцювальні постановки, створені під час війни, є своєрідними документами епохи, що будуть усвідомлюватися та осмислюватися у подальші часові періоди.

Наукова новизна. Вперше проведено аналіз діяльності компаній сучасного танцю в часі війни після повномасштабного вторгнення росії в Україну; введено до наукового обігу нові матеріали, що доповнюють панораму розвитку українських незалежних компаній сучасного танцю в 2022–2023 рр.

Висновки. Серед незалежних українських компаній сучасного танцю проаналізовано діяльність під час війни 2022–2023 рр. чотирьох: тих, що продовжили функціонувати («Totem Dance Theatre», К. Шишкарьова, Я. Кайнар; «Leroy Dance Company», О. Дробиш) та тих, що були створені у цей період («Insha Dance Company» І. Мірошніченко, К. Кузнецова; «Ukrainian Art and Dance Company», А. Забеліна, А. Омеліна). Діяльність цих компаній засвідчила продовження формування ними мистецького хореографічного простору під час війни, наявність активної хореографічної спільноти (ком'юніті) як в Україні, так і українців – танцівників та хореографів – за межами країни, що доводить конкурентоспроможність на світовому ринку. Засновники та керівники колективів – обдаровані та сильні особистості, що в умовах війни не зрадили своєму покликанню, служать хореографічному мистецтву та намагаються вирішувати складні мистецькі та соціокультурні проблеми, а також здійснюють матеріальну допомогу на військові потреби. Дослідження продемонструвало, що для функціонування незалежних компаній сучасного танцю важлива державна та зарубіжна грантова підтримка.

СПИСОК ПОСИЛАНЬ

- Дробиш, О. (2023, 27 липня). *Інтерв'ю* [Аудіозапис] (Ю. Скиба, інтерв'юер). У особистому архіві автора.
- Кайнар, Я. (2023, 19 вересня). *Інтерв'ю* [Аудіозапис] (Ю. Скиба, інтерв'юер). У особистому архіві автора.

- Мірошниченко, І., & Кузнецова, К. (2023, 2 вересня). *Інтерв'ю* [Аудіозапис] (Ю. Скиба, інтерв'юер). У особистому архіві автора.
- Небесник, А. В. (2018). Студії сучасного танцю в Україні кінця ХХ – початку ХХІ століття. *Мистецтвознавчі записки*, 33, 346–351.
- Омеліна, А. (2023, 13 серпня). *Інтерв'ю* [Аудіозапис] (Ю. Скиба, інтерв'юер). У особистому архіві автора.
- Плахотнюк, О. (2021). Філософське сприйняття танцю на підвалинах сучасного мистецтва. In *European educational values and ways to improve culture and arts education* [Internship proceedings] (pp. 43–46). Baltija Publishing.
- Протас, М. (2023). Мистецтво в умовах війни: на перетині демократії та нігілізму. *Грааль науки*, 24, 804–809. <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023.150>
- Федотова, Н. В. (2021). Поширення танцю контемпорарі в Україні. *Культура і сучасність*, 2, 97–103. <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2021.249239>
- Федотова, Н. В. (2022, 11–12 жовтня). Танець контемпорарі у проєктній діяльності в сучасній Україні (на прикладі проєкту «Говори тілом»). В *Художні практики та мистецька освіта у кроскультурному просторі сучасності* [Матеріали конференції] (с. 135–137). Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка.
- Шишкарьова, К. (2023, 29 серпня). *Інтерв'ю* [Аудіозапис] (Ю. Скиба, інтерв'юер). У особистому архіві автора.
- Insha Dance Company. (б.д.). *Репертуар*. Взято 12 вересня 2023 з <https://www.inshatheatre.com/uk/media>
- Leroy Dance Company. (2020, 13 январа). *Танцевальный спектакль Розовое Вино* [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/M52qr31MA18?feature=shared>
- LeRoy Dance Company. (б.д.). *Головна* [Сторінка Facebook]. Facebook. <https://www.facebook.com/LeRoyDanceCompany>
- LeRoy, O. (2017, May 14). *Cosmas* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=gslRimGq9jc>
- Manshylin, O. (2018). Formation and development of contemporary dance in Ukraine. *Танцювальні студії*, 1, 37–47. <https://doi.org/10.31866/2616-7646.1.2018.140394>
- Protas, M., & Bulavina, N. (2022). Ukrainian art in the time of the war: An art episteme shift. *American Journal of Art and Design*, 7(4), 116–123. <https://doi.org/10.11648/j.ajad.20220704.13>
- Totem Dance. (2018, 14 червня). *Contemporary ballet Tetra* [Відео]. YouTube. <https://youtu.be/-krijYHLLT0?si=9qXzj8Ei09Gu64PV>
- Totem Dance. (б.д.). *Про нас*. Взято 12 вересня 2023 з <https://totemdancegroup.com.ua/pro-nas/>
- Ukrainian Art and Dance Company [@uadcompany]. (n.d.). *Home* [Instagram profile]. Instagram. Retrieved September 12, 2023, from <https://instagram.com/uadcompany?igshid=MzRIODBiNWFIZA==>

REFERENCES

- Drobysch, O. (2023, July 27). *Interviu* [Interview] [Audio recording] (Yu. Skyba, Interviewer). In the author's personal archive [in Ukrainian].
- Fedotova, N. V. (2021). Poshyrennia tantsiu kontemporari v Ukraini [Spread of contemporary dance in Ukraine]. *Culture and Contemporaneity*, 2, 97–103. <https://doi.org/10.32461/2226-0285.2.2021.249239> [in Ukrainian].
- Fedotova, N. V. (2022, October 11–12). Tanets kontemporari u proiektunii diialnosti v suchasni Ukraini (na prykladii proiektu "Hovory tilom") [Contemporary dance in project activity in modern Ukraine (on the example of the project "Speak with the body")]. In *Khudozhni*

- praktyky ta mystetska osvita u kroskulturnomu prostori suchasnosti* [Art practices and art education in the cross-cultural space of modernity] [Conference proceedings] (pp. 135–137). Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University [in Ukrainian].
- Insha Dance Company. (n.d.). *Repertuar* [Repertoire]. Retrieved September 12, 2023, from <https://www.inshatheatre.com/uk/media> [in Ukrainian].
- Kainar, Ya. (2023, September 19). *Interviu* [Interview] [Audio recording] (Yu. Skyba, Interviewer). In the author's personal archive [in Ukrainian].
- Leroy Dance Company. (2020, January 13). *Tanceval'nyj spektakl' Rozovoe Vino* [Rose Wine dance performance] [Video]. YouTube. <https://youtu.be/M52qp31MA18?feature=shared> [in Russian].
- LeRoy Dance Company. (n.d.). *Holovna* [Home] [Facebook page]. Facebook. <https://www.facebook.com/LeRoyDanceCompany> [in Ukrainian].
- LeRoy, O. (2017, May 14). *Cosmas* [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=gslRimGq9jc> [in English; in Russian].
- Manshylin, O. (2018). Formation and development of contemporary dance in Ukraine. *Dance Studies*, 1, 37–47. <https://doi.org/10.31866/2616-7646.1.2018.140394> [in English].
- Miroshnychenko, I., & Kuznietsova, K. (2023, September 2). *Interviu* [Interview] [Audio recording] (Yu. Skyba, Interviewer). In the author's personal archive [in Ukrainian].
- Nebesnyk, A. V. (2018). Studii suchasnoho tantsiu v Ukraini kintsia XX – pochatku XXI stolittia [Studios of modern dance in Ukraine in the end of XX – the beginning of the XXI century]. *Notes on Art Criticism*, 33, 346–351 [in Ukrainian].
- Omelina, A. (2023, August 13). *Interviu* [Interview] [Audio recording] (Yu. Skyba, Interviewer). In the author's personal archive [in Ukrainian].
- Plakhotniuk, O. (2021). Filosofske spryiniattia tantsiu na pidvalynakh suchasnoho mystetstva [Philosophical perception of dance on the foundations of modern art]. In *European educational values and ways to improve culture and arts education* [Internship proceedings] (pp. 43–46). Baltija Publishing [in Ukrainian].
- Protas, M. (2023). Mystetstvo v umovakh viiny: na peretyni demokratii ta nihilizmu [Art in conditions of war: At the intersection of democracy and nihilism]. *Grail of Science*, 24, 804–809 [in Ukrainian].
- Protas, M., & Bulavina, N. (2022). Ukrainian art in the time of the war: An art episteme shift. *American Journal of Art and Design*, 7(4), 116–123. <https://doi.org/10.11648/j.ajad.20220704.13> [in English].
- Shyshkarova, K. (2023, August 29). *Interviu* [Interview] [Audio recording] (Yu. Skyba, Interviewer). In the author's personal archive [in Ukrainian].
- Totem Dance. (2018, June 14). *Contemporary ballet Tetra* [Video]. YouTube. https://youtu.be/-_krijYHLT0?si=9qXzj8Ei09Gu64PV [in Ukrainian].
- Totem Dance. (n.d.). *Pro nas* [About us]. Retrieved September 12, 2023, from <https://totemdancegroup.com.ua/pro-nas/> [in Ukrainian].
- Ukrainian Art and Dance Company [@uadccompanyy]. (n.d.). *Home* [Instagram profile]. Instagram. Retrieved September 12, 2023, from <https://instagram.com/uadccompanyy?igshid=MzRIODBiNWFIZA==> [in English].